

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Грибан Г.П.

*Житомирський державний університет ім. Івана Франка,
Україна, м. Житомир, gribang@ukr.net*

Анотація. У статті розглянуто актуальні проблеми підготовки майбутніх вчителів фізичної культури до роботи у закладах загальної середньої освіти. Розкрито процес професійної підготовки здобувачів освітньої програми 014 Середня освіта (фізична культура).

Ключові слова: вчитель фізичної культури, професійна діяльність, заклади загальної середньої освіти, здобувач, освітня програма.

Вступ. Підготовка здобувачів закладів вищої освіти до професійної діяльності вчителем фізичної культури в закладі загальної середньої освіти представляє систему організаційних і психолого-педагогічних заходів, що спрямовані на оволодіння здобувачами знаннями, вміннями, навичками, інноваційними освітніми технологіями та досвідом упровадження різних форм фізичної культури та фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів.

Мета дослідження – встановити відповідність освітньої програми для ефективної підготовки бакалаврів – майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності в закладі загальної середньої освіти.

Результати дослідження та їх обговорення. Майбутній вчитель фізичної культури – це особистість, яка вмотивовано здобуває кваліфікацію відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня під час навчання в закладі вищої освіти для забезпечення в професійній діяльності проведення уроків фізичної культури, навчання учнів здоровому способу життя та упровадження у школі фізкультурно-оздоровчої і спортивної

діяльності [2; 3, с. 191; 4]. Модель підготовки майбутнього вчителя фізичної культури передбачає визначення змісту та структури його професійної діяльності, обсягу виконуваних ним педагогічних функцій; рівня вимог до кожної з них, знань, умінь і навичок, необхідних для повноцінного виконання професійних обов'язків [6, с. 408].

Підготовка вчителів фізичної культури потребує врахування: принципів професійного навчання; принципів фізичного виховання та фізичної підготовки; а також обґрунтованих специфічних принципів (пріоритетності розвитку особистості майбутнього вчителя; відповідності змісту навчання особливостями професійно-педагогічної діяльності вчителя фізичної культури; продуктивності освітнього процесу; інтенсифікації освітнього процесу; урахування в навчанні специфіки фізкультурно-спортивної галузі) [5, с. 97]. О. О. Безкопильний наголошує, «що значна роль у здоров'язбереженні молодого покоління та формуванні цінності здоров'я належить загальноосвітній школі та зокрема вчителю фізичної культури, який досконало знає здоров'язбережувальні технології, різні засоби, методи й форми рухової активності та здатний формувати позитивне ставлення школярів до занять фізичною культурою й організувати їхнє здорове дозвілля» [1, с. 164].

Оцінювання у здобувачів готовності до професійної діяльності в закладах загальної середньої освіти показало, що у цілому здобувачі третього року навчання були оцінені експертами на 63,2 бали, здобувачі четвертого року навчання отримали за професійні знання, уміння і навички – 75,0 балів, що вказує суттєві відмінності ($t = 2,94$, $P < 0,01$) між здобувачами третього і четвертого років навчання. У здобувачів третього курсу переважає низький рівень сформованості готовності до професійної діяльності в школі – 63,1 бали. Здобувачі четвертого курсу з усіх компонент готовності до професійної діяльності показали добрі оцінки – 75,1 бали. Здобувачі третього курсу суб'єктивно занизили самооцінку в порівнянні з експертними на 1,2 бали, а здобувачі четвертого курсу,

навпаки, на 1,7 бали завищили, що немає суттєвих відмінностей. Динаміка покращення показників професійної підготовленості здобувачів до роботи в закладах загальної середньої освіти свідчить про позитивний процес оволодіння ними основними освітніми компонентами та отриманий практичний досвід під час проходження навчальних і виробничих практик у школі. В той же час здобувачів необхідно постійно мотивувати до покращення своєї освітньої траєкторії, особистої значущості професійної діяльності, яка пов'язана не тільки з проведенням уроків фізичної культури, а також з позаурочною фізкультурно-оздоровчою і спортивною діяльністю.

Висновки. Процес підготовки майбутніх вчителів фізичної культури вимагає виваженого підбору основних і вибіркового компонентів освітньої програми, які мають сформувати у здобувача як загальні, так і предметні компетентності необхідні у майбутній професійній діяльності. При цьому очевидною є потреба впровадження в навчально-виховний процес сучасних фізкультурно-оздоровчих і педагогічних технологій, необхідність модернізації системи професійної підготовки здобувачів у відповідності до сучасних тенденцій розвитку освіти в Європі та світі. Важливого значення набувають інформаційні технології в умовах цифровізації освітнього процесу та відсутність механізму впровадження у практику роботи здобувачів сучасних науково-методичних досягнень теорії і методики навчання фізичної культури.

Список джерел інформації:

- 1 Безкопильний, О. О. (2020). Система підготовки майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язберезувальної діяльності в основній школі: дис. ... док. пед. наук: спеціальність 13.00.04. Черкаси, 595 с.
- 2 Грибан, Г. П. (2023). Розвиток особистісно-професійної компетентності майбутнього вчителя фізичної культури. *Соціально-психологічні аспекти розвитку особистісно-професійної компетентності педагога в умовах інноваційних змін: матер. V Всеукр. наук.-практичного*

форуму «Соціально-психологічні аспекти розвитку особистісно-професійної компетентності педагога в умовах інноваційних змін» (13–19 листопада 2023 року, м. Суми). За заг. ред. А. В. Вознюк, О. Ю. Василеги. Суми: НВВ КЗ СОІППО. 79-82.

3 Грибан, Г. П. (2024). Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до фізкультурно-оздоровчої діяльності в загальноосвітній школі. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць. За ред. О.В. Тимошенка. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, Випуск 3К (176) 24. 190-194. DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3K\(176\).41](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.3K(176).41)*

4 Грибан, Г., Пилипчук, П. & Опанчук, Д. (2024). Підготовка майбутніх вчителів фізичної культури до професійної діяльності. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Вип. 25 (181). Серія: Педагогічні науки. Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка; голов. ред. М. О. Носко. Чернігів. 125-130.*

5 Степанченко, Н. І. (2017). Система професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання у вищих навчальних закладах. Дис. докт. пед. наук. Вінниця. 629 с.

6 Шаповалова, І. В. (2015). Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до професійного самовдосконалення: проєкція на самореалізацію в педагогічній діяльності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. Запоріжжя, Вип. 45. 405-411.*